

REFORM

Jak zrobić Krajowy Plan Energii i Klimatu z naszym udziałem?

Rekomendacje

Zofia Wetmańska, Instytut Reform

Wprowadzenie

Aktualny (IX 2023) status prac nad Planami w UE

Dokument przesłany do KE (15 państw)

- Chorwacja
- Cypr
- Dania
- Estonia
- Finlandia
- Hiszpania
- Holandia
- Litwa
- Luksemburg
- Portugalia
- Słowacja
- Słowenia
- Szwecja
- Węgry
- Włochy

Dokument niedostępny (12 państw)

- Belgia
- Bułgaria
- Czechy
- Francja
- Grecja
- Irlandia
- Niemcy
- Łotwa
- Malta
- **Polska**
- Rumunia

- Austria (draft dostępny)

- Formalny termin na przesłanie Planów do KE upływał **30 czerwca 2023 r.**

Aktualizacja KPEiK – wyzwania procesowe

- **Zakres planu powinien mocno wykraczać poza elektroenergetykę:**
  - Cały system energetyczno-paliwowy, w tym osiągnięcie celów sektorowych w zakresie OZE i efektywności energetycznej
  - Wymiar klimatyczny – nie tylko spalanie paliw
    - AFOLU – rolnictwo, leśnictwo, użytkowanie gruntów
    - CCS/CCU – wychwytywanie, składowanie, wykorzystanie CO₂
  - Polityka przemysłowa, B+R, innowacje
  - Przekrojowe tematy:
    - *Wymiar społeczny*
    - *Finansowanie oraz potrzeby inwestycyjne*
    - *Benchmark dla innych dokumentów strategicznych*
    - *Plan odchodzenia od nadzwyczajnych działań kryzysowych*

Aktualizacja KPEiK – wyzwania procesowe

- **Wyzwania analityczne:**
  - Złożoność modelowania transformacji do neutralności klimatycznej
  - Późny wybór zespołu modelarskiego
  - Brak oficjalnej strategii do 2050 r.

- **Wyzwania konsultacyjne:**
  - Ograniczony format prekonsultacji
  - Brak uporządkowanego, systematycznego, otwartego i transparentnego dialogu z interesariuszami, który mógłby być użyteczny również przy wdrażaniu Planu

Aktualizacja KPEiK - jak usprawnić proces?

❑ Kluczowe założenia:

- ❑ **KPEiK to plan reform**, nie prognoza miks energetycznego
- ❑ **Jakość procesu** jest równie ważna jak treść dokumentu końcowego
- ❑ Przygotowanie Planu powinno stworzyć **fundament dla dalszych działań**

■ Proponowane rozwiązania:

- Ustrukturyzowanie prac nad Planem wokół **kluczowych obszarów/tematów**
- Powołanie **grup roboczych** dla każdego tematu – z założeniem, że będą one też włączone w **monitorowanie wdrażania Planu**
- **Zmapowanie luk** w obecnych planach i działaniach w każdym obszarze
- Wykorzystanie **dostępnych informacji** dot. skali i rodzaju niezbędnych zmian do 2030 i 2040 r. w celu rozpoczęcia prac nad **zestawem reform domykających luki**, jeszcze przed dokończeniem modelowania:
  - wyniki analiz dot. ścieżek osiągnięcia net zero w Polsce (np. raporty KOBiZE, Forum Energii, McKinsey)
  - wiążące cele sektorowe w pakiecie Fit for 55.
- Wykorzystanie wyników modelowania do **doprecyzowania Planu** w kolejnym kroku.
- Wykorzystanie **wsparcia technicznego oferowanego przez KE** – zarówno w wymiarze analiz ilościowych, jak i uporządkowania współpracy z interesariuszami.

Wizja – Panel Dialogu

Wytyczne KE: Wczesny i skuteczny udział społeczeństwa

- Podobnie jak w przypadku wstępnych planów państwa członkowskie muszą opracować aktualizację KPEiK we współpracy z władzami lokalnymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, partnerami społecznymi, przedstawicielami sektorowych kręgów biznesowych, inwestorami i innymi zainteresowanymi stronami.
- **Art. 10** rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną zawiera wymóg, aby państwa członkowskie zapewniły społeczeństwu możliwość wczesnego i skutecznego udziału w opracowywaniu KPEiK.
- Zgodnie z **art. 11** rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną państwa członkowskie muszą zorganizować **wielopoziomowy dialog w dziedzinie klimatu i energii**. Muszą one utworzyć platformę do omówienia z zainteresowanymi stronami poszczególnych scenariuszy polityki energetyczno-klimatycznej oraz osiągnięcie unijnego celu neutralności klimatycznej określonego w Europejskim prawie o klimacie
- Dialog społeczny i podejście obejmujące całe społeczeństwo mają kluczowe znaczenie w kontekście opracowania i realizacji skutecznej polityki energetyczno-klimatycznej zgodnie z zasadami **Europejskiego filaru praw socjalnych**.
- W zaktualizowanych KPEiK państwa członkowskie mają obowiązek zamieścić podsumowanie konsultacji oraz stanowisk lub wstępnych opinii obywateli.

Źródło: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52022XC1229%2802%29&from=EN>

Dotychczasowe doświadczenia dot. Art. 11

Table 5: Types of MLCED formats reported by Member States.

Type of dialogue element	AT	CY	DK	FI	EL	LT	MT	NL	PT	SI	ES	SE	
Commission		•									•		Total: 2
Committee	•	•	•		•	•			•		•		Total: 7
Public consultation		•		•					•		•	•	Total: 5
Working Group						•	•		•	•			Total: 4
Council or Panel				•						•	•		Total: 3
Roundtable				•									Total: 1
Citizens' Jury, Parliament or Assembly			•	•				•			•		Total: 4
Awareness campaign							•	•					Total: 2
Online platform					(•)		•	•		•	•		Total: 5
National conference							•						Total: 1
Targeted workshops							•		•	•			Total: 3
Unclear												•	Total: 1

Note: "•" indicates information obtained from Member States' reporting, while "(•)" indicates information obtained from other sources.

Źródło: https://www.4i-traction.eu/sites/default/files/2023-08/4iTRACTION_2023_Multilevel-Climate-Energy-Dialogue-Reporting-Preliminary-Assessment.pdf

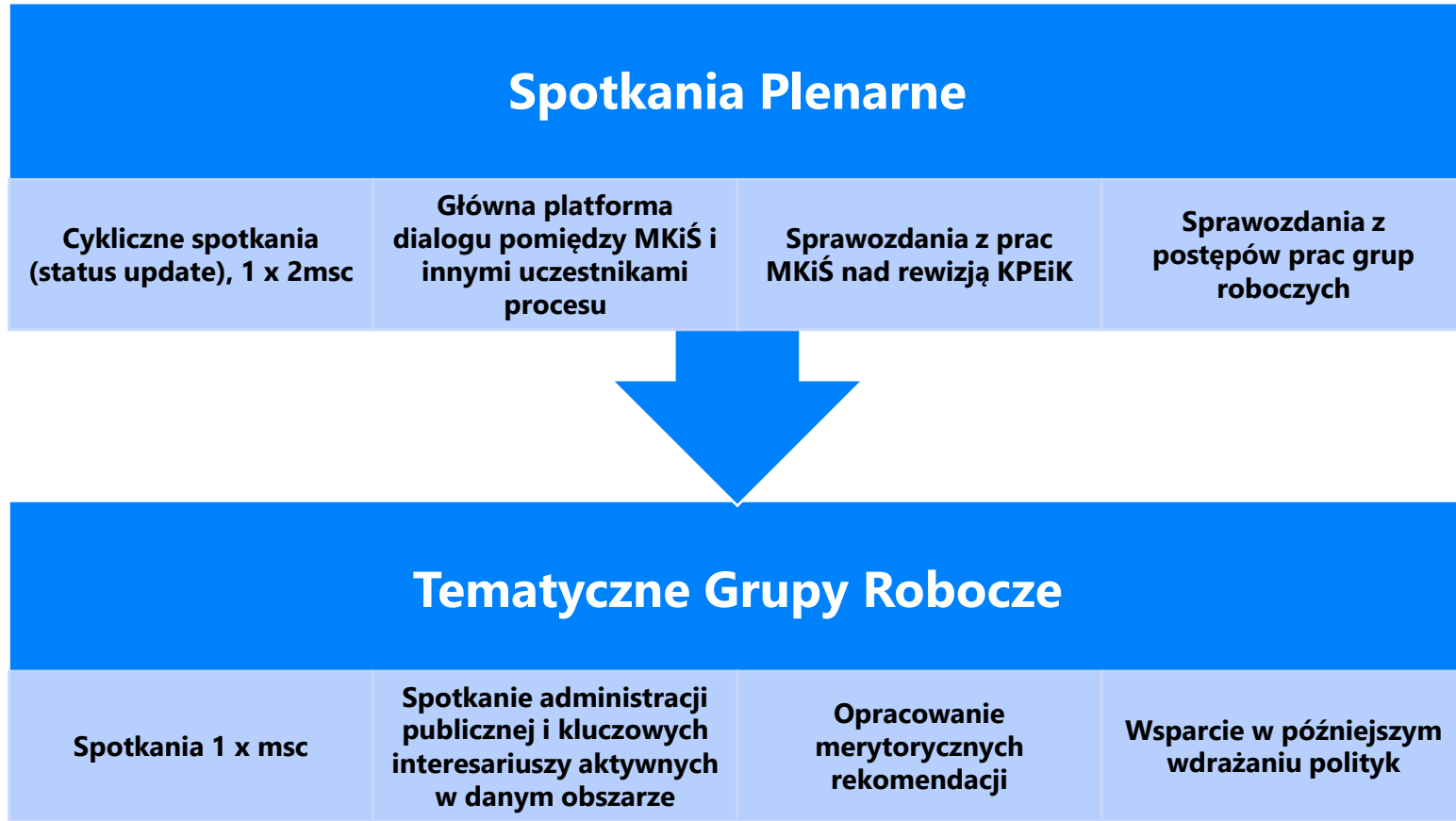
Istniejące praktyki dialogu: Ministerstwo Finansów & PZF

Rola Platformy Zrównoważonego Finansowania w usunięciu zidentyfikowanych barier

Źródło: <https://www.gov.pl/web/finanse/rok-20246>

Panel Dialogu – proponowane wdrożenie

Proponowane tematy dla GR

- *Skupienie się na tematach, dla których prace nad KPEiK tworzą największą wartość dodaną (względem innych procesów planistycznych):*

- *przekrojowe, międzysektorowe*
- *wymagające uruchomienia złożonych reform i zmian jakościowych*

■ Zielona elektryfikacja

- Modernizacja i lepsze zarządzanie siecią, elastyczność systemu, smart grid
- Procedury pozwoleńowe, obszary docelowe OZE
- Strona popytowa: transport, budynki, przemysł

■ Paliwa zeroemisyjne

- Bio: biometan, biomasa, biopaliwa etc.
- Nie-bio: wodór + inne RFNBO

■ Efektywność energetyczna

- Operacjonalizacja zasady Energy Efficiency First
- Budynki i ciepłownictwo/chłodzenie (w tym kogeneracja)
- Procesy przemysłowe i firmy

■ Sprawiedliwa transformacja

- Wymiar terytorialny, regiony
- Ubóstwo energetyczne, wykluczenie komunikacyjne

■ Dekarbonizacja przemysłu

- Potrzeby regulacyjne
- Potrzeby infrastrukturalne (CCU/CCS, wodór etc.)

■ Innowacje i zielone technologie

■ AFOLU

- Rolnictwo
- Leśnictwo

- *W razie potrzeby - możliwość wyodrębnienia tematu **finansowania** pod koniec roku (po zakończeniu prac MF nad mapą drogową zrównoważonego finansowania w celu uniknięcia dublowania się procesów)*

RE:FORM

Dziękuję za uwagę

Zofia Wetmańska
zofia.wetmańska@ireform.eu

Fundacja Instytut Reform
office@ireform.eu